

נר שמואל



לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שני י"ג בשבט תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

יבמות - קנא

1. שנינו במשנה - מעידין על מת רק אם ראו את הגופה בתוך שלשה ימים ממיתתו אבל לאחמ"כ חוששים שנשתנה ואינו זה שהכירו, רבי יהודה בן בבא חלק ואמר לא כל האדם שווין. הגמרא נסתפקה האם כוונתו להקל שאפשר להעיד אחר שלשה או להחמיר אף בתוך שלשה. מנין פשוט? רצו להוכיח משני מעשים שהוציאו גופה מהמים לאחר שלשה ימים, והשיאו רב דימי מנהרדעא ורבא את האשה, ואם ר' יהודה אינו מיקל, כמי נהגו. ונדחה: שונה מים שמכווצים הגופה מקרירותם. ודווקא כשאינן מכה אבל אם יש מכה המים מכבידים אותה, ודווקא כשראו עדים מיד שהעלה מהמים.
2. נפל למים שאין להם סוף לכו"ע אשתו אסורה. למים שיש להן סוף - שעד הטביעה רואה את ארבע רוחות המים: לר' מאיר אסורה. לרבי יוסי: מותרת, כהמעשה בסומא שירד לטבול במערה וירד מורה דרכו אחריו ושהו כדי שתצא נפשם והשיאו את נשותיהם. אלו מעשים הגמרא מביאה בענין זה?
 - א. רב שילא התיר אשה שבעלה טבע באגם, רצה רב לנדותו, שמואל בירר, נודע שרב שילא טעה שמי האגם עומדים ונחשב 'מים שיש להם סוף', אח"כ הבין שכיון שיש גלים יתכן שזרקוהו למרחוק. קרא שמואל על רב: 'לא יאונה לצדיק כל און' קרא רב על שמואל: 'ותשועה ברוב יועץ'.
 - ב. שני דייגים בירדן - נכנס אחד מהם למחילה של דגים, שקעה חמה... המתין חברו כדי שתצא נפשו, ובא והודיע לביתו שמת. למחרת זרחה חמה והכיר פתחה של מחילה, ובא ומצא הספד גדול בתוך ביתו. אמר רבי: כמה גדולים דברי חכמים, 'שאין להם סוף' - אסורה'. אמנם בשיש להם סוף לא מצוי מחילה של דגים.
 - ג. רב אשי: ת"ח אף במים שאין להם סוף אשתו מותרת, כיון שאם היה עולה היה לכך קול. ונדחה: אין הבדל, ובכל אדם בדיעבד אם נישאת תישאר ולכתחיל לא.
 - ד. ר"ג: ראיתי ספינה שנשברה, והצטערתי על ת"ח שבה - רבי עקיבא, כשעליתי ביבשה, בא וישב ודן לפני בהלכה. אמרתי לו: בני, מי העלך? אמר לי: דף של ספינה נזדמן לי, וכל גל וגל שבא עלי נענעתי לו ראשי. מכאן אמרו חכמים: אם יבואו רשעים על אדם, יענע לו ראשו. אמרתי באותה שעה: כמה גדולים דברי חכמים, 'מים שאין להם סוף' - אסורה'. והגמרא מביאה מעשה דומה שסיפר ר' עקיבא על ר' מאיר. עוד שנינו במשנה - מעשה באחד ששללוהו לים, עלתה בידם רק רגלו, פסקו: מן הארכובה ולמעלה - תנשא, מן הארכובה ולמטה - לא תנשא.
3. נפל לגוב אריות - אין מעידין עליו. מה הדין בנפל לחפורה מלאה נחשים ועקרבים?

לת"ק: מעידין. לרבי"ב: אין מעידין מחשש שידע לללחוש, ולת"ק אגב הדוחק וודאי המיתוהו.

נפל לתוך כבשן האש או ליורה מורתחת מלאה יין ושמן - מעידין.

רבי אחא חולק: של שמן - מעידין מפני שכשנפל ניתז שמן והבעיר, אבל של יין - אין מעידין מפני שהוא מכבה, אמרו לו: תחלתו מכבה וסופו מבעיר.
4. ר' מאיר במשנתנו הוכיח ממעשה באחד שנפל לבור מים ועלה לאחר 3 ימים. ענו לו חכמים 'אין מזכירין מעשה נסים' - שם בוודאי היה נס, איזה נס? אין לפרש מה שלא אכל ושתה, כיון שכבר כתוב: 'וצומו עלי ... שלושת ימים' אלא שלא ישן שהרי הנשבע שלא ישן 3 ימים - מלקין ויישן לאלתר. תשובת ר' מאיר: היה שם כיפין [קשתות] רבגן דוחים: הם היו של שיש ולא יכל להשען עליהם. ר"מ עונה: עדיין אפשר להשען עליהם מעט. מעשה בתו של נחוניא חופר שיחין - נפלה לבור הגדול, והודיעו לרבי חנינא ב"ד שעה ראשונה - אמר להם: שלשית - אמר להם: עלתה. וסיפרה: שזקן שהנהיג איל העלה אותה. ואמר להם ר' חנינא: לא נביא אנכי ולא בן נביא - דבר שהצדיק מתעסק בו, יכשל בו זרעו? אמר רבי אבא: אעפ"כ מת בנו בצמא, כיון שהקב"ה מדקדק עם צדיקים כחוט השערה.
5. אלו קולות שנינו בעדות על מות הבעל?
 - א. אפילו שמע מן הנשים אומרות מת איש פלוני.
 - ב. ר' יהודה אומר: [ע"פ הגמרא] אפי' שמע התינוקות אומרים הרינו באין מלספוד ולקבור את פלוני. וכך וכך רבנים וספדנים היו שם.
 - ג. בין שהוא מתכוין להעיד, ובין שאינו מתכוין, מקבלים עדותו.
6. עוד שנינו: ר' יהודה בן בבא אומר: בעובד כוכבים אם היה מתכוין - אין עדותו עדות. באיזה אופן מדובר?
 - א. שמואל: כשנתכוין להתיר את האשה, אבל נתכוין רק להעיד - עדותו עדות.
 - ב. כיצד יודעים כוונתו: בא ואמר איש פלוני מת השיאו את אשתו - נתכוין להתיר, מת סתם - נתכוין לעדותו וכן ביאר ריש לקיש.
 - ג. אמנם ר' יוחנן חלק וסבר שלא הוודו חכמים בזה, ואף בנתכוין להעיד אין עדותו עדות. והאופן שבו כן מקבלים 'במסיח לפי תומו'.

7. אלו דוגמאות שנינו של נכרי מסיח לי תומו, שהשיאו את אשת המת?

- א. נכרי שאמר: מי כאן מבני חיואי! מת חיואי!
- ב. נכרי שאמר: אוי לו לפרש הזריז מפומבדיתא שמת.
- ג. מעשה בנכרי שאמר מי כאן מבני חסא, טבע חסא! אמר רב נחמן: האלקים! אכלו הדגים את חסא. שמע זאת אשת חסא ונישאה ולא מיחו בה. מכאן למד רב אשי - שבמים שאין להם סוף בדיעבד לא מוציאים אותה. יש אומרים: שרב נחמן השיאה כיון שבעלה אדם גדול שיש לו קול. ודחו את דבריו.